

29:14

Fråga om huvudmans ansvar för uppkommen skada till följd av en längre tids läckage vid en vattenmätarens anslutning

SA är ensam ägare till fastigheten Skellefteå Bjurliden 1:550, som ligger inom verksamhetsområdet för Skellefteås kommuns allmänna va-anläggning. Fastigheten är bebyggd med ett enplanshus med källare och är ansluten till ren- och spillvatten. Boytan är ca 120 m² och den inredda biytan är ca 120 m². SA har ägt huset sedan det byggdes 1977. I oktober 2001 bytte kommunen ut en vattenmätare hos SA. Vattenmätaren är täckt med en skyddsplåt och är belägen i tvättstugan i källarplanet under en varmvattenberedare. Den 20 april 2004 upptäckte SA ett läckage från en gänga i närheten av vattenmätaren. Hon tillkallade en rörmontör som åtgärdade läckaget. Hennes försäkringsbolag inspekterade skadan dagen därpå och betalade ut ersättning för reparationskostnader minus självrisk och åldersavdrag.

SA yrkade att kommunen skulle förpliktas att till henne betala 22 721 kr. Av yrkat belopp avser 17 721 kr reparationskostnader och 5 000 kr ersättning för olägenhet.

Kommunen bestred SA.s yrkande. Av beloppet har 17 721 kr vitsordats som skäligt i och för sig. Frågan om ersättning för olägenhet har överlämnats till Va-nämndens prövning.

SA anförde följande: Det var Tekniska kontoret i Skellefteå kommun som stod för monteringen av vattenmätaren i oktober 2001. Monteringen var bristfällig och orsakade vattenskadan. Vid bytet hände något som gjorde att gängen till förlängningsröret belägen ca 5 cm från kopplingen till mätaren började läcka. Vid avläsning av mätaren såg hon inte något läckage eftersom det under mätaren endast fanns regler och en tjock isolering av gullfiber som vattnet försvann ner i. Hon hade inte någon anledning att misstänka att kommunen gjort något monteringsfel, varför hon inte heller letade efter något läckage från vattenrören. Läckaget skedde droppvis och vattnet leddes bort av golvreglarna. Läckaget upptäcktes när hon såg att en kant hade vikts upp i golvet. Under sex timmar droppade det 1,1 liter vatten i det kärl hon placerade ut under läckan. Hon tillkallade en rörmokare som linade gängen så att läckan upphörde. Det ligger i sakens natur att fuktskadan inte genast upptäcktes eftersom det tar lång tid för den här typen av skada att uppkomma genom ett droppvis läckage. Skadan var mycket omfattande eftersom vattnet trängde in längs med reglarna så att mellanväggarna skadades och flera golv fick brytas upp.

Kommunen anförde: Fastighetsägaren äger och ansvarar för ledningar och ventiler från förbindelsepunkten och in i huset. Kommunen äger endast vattenmätaren. Fastighetsägaren ansvarar därmed också för ventiler före och efter vattenmätaren. Läckaget var beläget före vattenmätaren. Det är fastighetsägaren som har ansvaret för skälig tillsyn av fastighetens va-installation, som bl.a. vattenmätaren utgör, och fastighetsägaren har därmed också ansvaret för ett eventuellt läckage vid vattenmätaren. I ABVA p 12-13 anges hur mätaren skall vara placerad, samt att fastighetsägaren skall vårda och skydda mätaren mot

frost och annan åverkan. Även i broschyren som sändes ut i samband med vattenmätarbytet i oktober 2001 uppmanades fastighetsägaren att kontrollera, vårda och skydda mätaren mot frost och läckage. Vid självavläsningen som sker varje år har fastighetsägaren ett utmärkt tillfälle att kontrollera att det inte läcker och att allt står rätt till.

Arbetsgången vid mätarbyten är att om kommunens montör har misstanke om läckage utanför mätaren så tillkallas en rörmontör som åtgärdar felet. Kommunens montör skall inte röra några andra ledningar och kopplingar än själva anslutningen till vattenmätaren. Även i detta fall skruvade kommunens montör endast på fästena till mätaren. Mätaren är av modell SPX hushållsmätare med raka anslutningar och en kapacitet av 2.5 m³/h. Isoleringsmaterialet av gullfiber fick ligga kvar på sin plats när bytet skedde. Numera kräver försäkringsbolagen att det finns golv under mätaren så att eventuellt läckage lättare skall kunna upptäckas. När huset byggdes 1977 godkändes den här placeringen. Det sker förslitningar på kopplingar och materialet i linor föråldras med tiden, vilket kan förorsaka läckor. Felet berodde på en dåligt linad eller sliten lining i den aktuella rörkopplingen och inte på åtgärder eller åverkan i samband med kommunens byte av vattenmätare. Det är inte klarlagt när läckan uppstod, vilket kan betyda att det skett redan innan mätarbytet.

Va-nämnden yttrade:

Frågan om skadeståndsskyldighet för parterna i ett va-förhållande regleras i 29 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppstjänster. En huvudman är ersättningsskyldig för skada som han orsakat genom att ha överskridit sin rätt eller åsidosatt sin skyldighet i förhållande till fastighetsägaren.

Av 14 och 17 §§ samma lag följer att fastighetens va-installation samt mätare som sammankopplas med fastighets va-installation inte ingår i den allmänna va-anläggningen. Fastighetens va-installation och mätare omfattas därför inte av va-lagens föreskrift om skyldighet för huvudman att underhålla anläggningen och i övrigt sörja för att den på tillfredsställande sätt fyller sitt ändamål. Huvudmannen har dock förbehållit sig rätten att bestämma mätarens placering och påtagit sig ansvar för montering, kontroll, justering och underhåll av installerad mätare. För skador som huvudmannen orsakar vid utförande av sådana arbeten kan skadeståndsskyldighet uppkomma.

Det är SA som har bevisbördan för att skadan orsakats av kommunen på det sätt hon påstår. Det måste självfallet ställa sig svårt att ca 2 ½ år efter montaget av mätaren fullt ut bevisa att läckaget uppstått vid monteringsstillfället när inga anförda speciella omständigheter ger stöd härför.

Det krav som emellertid måste ställas är att hennes förklaring till hur skadan uppstått framstår som klart mera sannolik än andra förekommande möjligheter som framförts av kommunen (se NJA 1993 s 764 och däri nämnda rättsfall).

Vid övervägande härav konstaterar Va-nämnden att fråga är om en installation som när skadan upptäcktes var över 25 år gammal. Det har inte kunnat fastställas om läckaget uppstått före, vid eller efter den angivna monteringen av vattenmätare år 2001 men förloppet har ostridigt varit långsamt droppande från

en linad gänga i installationen intill mätaren. Kommunen är skyldig att med jämna intervall byta ut mätarna för att kunna garantera tillförlitligheten i vattenmätningen. Fastighetens va-installation måste då också vara så utformad och underhållen att den utan att springa läck klarar påfrestningen av ett normalt utfört mätarbyte. Det har - mot kommunens bestridande - inte kunnat visas att det vid det aktuella mätarbytet förekommit något onormalt vid arbetets utförande och läckaget har konstaterats först lång tid därefter. Att med någon säkerhet förknippa mätarinstallationen med uppkomsten av läckan går därför inte. Det är dock inte heller osannolikt att läckaget orsakats vid monteringen även när denna tillgått helt normalt. En dåligt utförd lining i den aktuella gängen kan ha förskjutits redan vid de mätarbyten som måste ha förekommit tidigare eller påverkats av andra orsaker och efter ytterligare ett mätarbyte inte längre kunnat hålla gängen tät. Enligt intyget från rörfirman som avhjälpte läckaget var den enda åtgärd som behövdes att demontera rörförlängningen och "lina om" den för att läckaget skulle upphöra. Det åligger som framgått fastighetsägaren att kontrollera och underhålla den egna va-installationen. Att ha uppsikt över tätningen i gängor och fogar och förekommande läckage omfattas otvivelaktigt av denna skyldighet.

Med hänsyn till det anförda kan det, enligt Va-nämndens mening, inte anses klart mer sannolikt att läckaget uppstått till följd av kommunens mätarinstallation än att en utsliten och bristfällig tätning i rörgängen till slut inte kunnat hindra läckage. Även om ett tidsmässigt samband skulle finnas som kunde tyda på att mätarmontaget blivit den utlösande faktorn för läckaget, så måste som framgått fastighetens va-installation vara så beskaffad att den inte tar skada av normalt montagearbete. Utredningen ger inte stöd för att kommunen härvidlag brustit i sina skyldigheter mot SA så att skadeståndsskyldighet skall ifrågakomma.

Va-nämnden lämnade SA:s talan utan bifall.

Beslut: 2006-09-27, BVa 38/06

Mål nr: Va 65/05